Tema: Kolo ravnovesja – sporazumevalna zmožnost v slovenskem jeziku

Pouk slovenščine v slovenskem kulturnem društvu Naš dom Genk v Belgiji (Foto: E. Massé, M. Žveglič)

Besedila in učna gradiva:

- Lečič, R., 2009: *Osnove slovenskega jezika*, Cerkno: Gaya, str. 141–146.
- Rutar Ilc, Z. idr., 2014: Kolo ravnovesja. V: *Kolegialni coaching*, Ljubljana: ZRSŠ, str. 105–108.
- Žveglič, M., 2015: *Kolo ravnovesja – jezikovna zmožnost v slovenskem jeziku* (učni listi, priredba kolesa ravnovesja Z. Rutar Ilc idr., Kolegialni coaching, ZRSŠ, 2014, str. 105).
- Žveglič, M., 2015: *Pišem priredno zložene povedi; Pišem podredno zložene povedi; Pišem krajše (daljše) besedilo* (učni listi).

Cilji:

Učenci/udeleženci:

- Berejo in razčlenjujejo neumetnostno besedilo o kolesu ravnovesja; tvorijo ustna besedila in jih vrednotijo.
- Razpravljajo in (samo)vrednotijo svojo sporazumevalno zmožnost v slovenskem jeziku z vidika različnih sporazumevalnih dejavnosti (poslušanje/govorjenje; branje/pisanje).
- Tvorijo priredno zložene povedi z glavnimi in vrstilnimi števniki ter s samostalniki (poimenovanja živali).
- Tvorijo podredno zložene povedi na izbrano temo v povezavi z urami in deli dneva, dnevi v tednu, meseci in letnimi časi.
- Tvorijo krajše (daljše) kohezivno/koherentno besedilo na izbrano temo.

Starost: Učenci od 12 let naprej; odrasli udeleženci
Stopnja znanja: Nadaljevalna in izpopolnjevalna stopnja
Število učnih ur: 8
Avtorica: Marija Žveglič
Opombe: Dejavnost je bila izvedena pri dopolnilnem pouku slovenščine za učence/odrasle udeležence nadaljevalce in izpopolnjevalce v Bruslju ter Genku oktobra in novembra 2015.

Dejavnosti pred branjem besedil
Učenci/udeleženci najprej pripovedujejo, katere (samo)evalvacijske lestvice poznajo in katere so že uporabili pri učenju jezika.
Poslušanje
Učenci/udeleženci poslušajo (ne da bi tudi sami brali) učiteljičino glasno branje besedila *Kolo ravnovesja* (Učni list 1).
Branje besedil
Učenci/udeleženci tiho individualno **berejo neumetnostno besedilo**: *Kolo ravnovesja* (Učni list 1). V besedilu označijo besede, ki jih slabo razumejo ali sploh ne razumejo. Sledi razlaga neznanih besed v besedilu. V ospredju je branje z razumevanjem. Učenci/udeleženci razmišljajo o ključnih besedah besedila ter o bistvenih in nebistvenih podatkih.

Dejavnosti po branju besedil
Govorjenje: Učenci/udeleženci razčlenjujejo neumetnostno besedilo *Kolo ravnovesja* (Učni list 1, str. 105). Ustno (individualno, v parih in skupinah) opisujejo, pripovedujejo, pojasnjujejo, komentirajo, primerjajo, utemeljujejo svoje razumevanje ključnih besed besedila ter bistvenih in nebistvenih podatkov. Svoja spoznanja posplošujejo in opravljajo dejavnosti sinteze ter vrednotijo. Svoje mnenje ustno utemeljujejo. Pisanje: **Poslušajo/gledajo učiteljičino predstavitev kolesa ravnovesja – (samo)vrednotenje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku** (Učni listi 2, 3, 4, 5 in 6). Po učiteljičinih ustnih in pisnih navodilih učenci/udeleženci na **kolesu ravnovesja označijo stopnjo razvitosti svoje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku** (najprej za celotno sporazumevalno zmožnost (Učni list 2), potem še za posamezne dejavnosti (Učni listi 3, 4, 5 in 6)), nato pisno odgovorijo na vprašanja. Učenci/udeleženci svoje (samo)ocene v učni skupini (in z učiteljico) primerjajo in presojajo. Sledijo **vaje v eni od slabše (samo)vrednotenih/slabše razvitih sporazumevalnih dejavnosti (predvidoma v dejavnosti tvorjenja), npr. v pisanju.** a) Pisanje – poved: *Pišem priredno zložene povedi* Učenci/udeleženci **tvorijo priredno zložene povedi** tako, da uporabijo besede tematskega področja **živali/konji** v povezavi **z glavnim in vrstilnim številnikom** (Učni list 7). b) Pisanje – poved: *Pišem podredno zložene povedi* Učenci/udeleženci **tvorijo podredno zložene povedi** tako, da uporabijo besede tematskega področja **živali/konji** v povezavi **s časom/koledarjem: ure/deli dneva; dnevi v tednu; meseci/letni časi** (Učni list 8). c) Pisanje – besedilo: *Pišem krajše (daljše) besedilo na izbrano temo* Učenci/udeleženci **tvorijo: najprej krajše, potem daljše besedilo (lahko kot domače delo)** tako, da uporabijo priredno in podredno zložene povedi slovničnega/tematskega področja **glavni/vrstilni številnik, samostalnik**; **čas/koledar: ure/deli dneva; dnevi v tednu; meseci/letni časi.** Besedilo tudi strukturirajo in naslovijo (Učni list 9). *Vprašanja za končno (samo)vrednotenje:* *- Kaj vem več o metodah (samo)vrednotenja svoje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku, kot sem vedel/-a pred tem učnim sklopom?* *- Pri kateri sporazumevalni dejavnosti bi bilo treba nujno ukrepati in kako?* *- Koliko bolje znam pisno tvoriti priredno in podredno zložene povedi v zvezi s posameznimi slovničnimi/tematskimi področji?* *- Koliko bolje znam tvoriti kohezivna/koherentna besedila na določeno temo?*
Dodatno/domače delo (po možnosti)
1. Učenci/odrasli udeleženci in učiteljica predstavijo potek dela in izsledke (samo)ocenjevanja znanja slovenskega jezika pri pouku slovenščine svojim staršem /družinskim članom. Po izbiri predstavijo tudi svoja besedila ali/in jih objavijo v spletni učilnici udeležencev dopolnilnega pouka slovenščine v Bruslju/Genku. 2. Učiteljica objavi učno gradivo na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo Stičišče.

Učni list 1: Kolo ravnovesja

Četrti del: Orodja za kolegialni coaching

adivo je orodje.
njim lahko ubijamo ali pritrdimo sliko na steno.

judska modrost)

1 KOLO RAVNOVESJA 105
2 UPORABA RISBE V COACHINGU 108
3 VPRAŠALNIKI 111

procesu coachinga uporabljamo številna orodja, ki spodbujajo proces razi-
vanja klienta in napredovanja proti cilju. Za namene kolegialnega coachin-
smo izbrali tri preprosta orodja, ki jih predstavljamo v nadaljevanju: kolo
novesja, risbo in vprašalnike.

den coach uporabi kakršno koli orodje, je potreben globok razmislek o
n, kaj želi doseči z orodjem. Odgovor je vedno samo eden: klientu naj
odje služi za povečanje zavedanja o svoji temi. Orodja niso namenjena oce-
vanju klientovih lastnosti, ugotavljanju globljih motivov, niti presojanju
enta. Za psihodiagnostiko namreč coach ni usposobljen, poleg tega bi s
hodiagnostiko že vstopili na področje psihoterapije, pri čemer pa smo v
knjigi že opozorili, da je coaching metoda učenja v najširšem smislu in ne
toda zdravljenja.

1 Kolo ravnovesja

Kolo ravnovesja (McDermott in Jago, 2001) s svojimi deli simbolizira različna področja našega življenja. Kot že ime pove, je to orodje posebno primerno za razmere, ko želimo izboljšati ravnovesje v svojem življenju ali uravnotežiti posamezna področja našega življenja. Orodje lahko uporabimo v različnih kontekstih z različnim namenom. Lahko je orodje za načrtovanje, pri katerem ocenimo, kaj je treba opraviti na posameznih področjih. Lahko ga uporabimo kot orodje za evalvacijo in preverimo, koliko smo zadovoljni s svojim življenjem po nekem obdobju ali procesu dela na sebi. Lahko nam služi kot orodje za refleksijo, saj grafična predstavitev sproži določene uvide in nam da dovolj snovi za razmišljanje.

V procesu kolegialnega coachinga ga lahko uporabimo kot uvodno aktivnost, ki nam pomaga opredeliti področja rasti in predstaviti realno sliko trenutnega stanja.

Kolo je razdeljeno na osem delov, ki predstavljajo pomembne elemente posameznikovega življenja. Vsak element ocenimo na lestvici od 0 do 10, pri čemer se 0 nahaja v sredini in 10 na obodu; 10 pomeni, da smo v danem trenutku z nekim področjem življenja popolnoma zadovoljni. Stopnjo zadovoljstva označimo tako, da pobarvamo (z lokom zamejimo) posamezen del glede na individualno presojo. Elementi kolesa so lahko določeni vnaprej, lahko pa je kolo prazno in je izbira prepuščena posamezniku, ki ga izpolnjuje. Življenjsko kolo ravnovesja obsega te elemente: poslovni uspeh, finance, zdravje, družina in prijatelji, partner (pomembni drugi), osebna rast, zabava in rekreacija in fizično okolje.

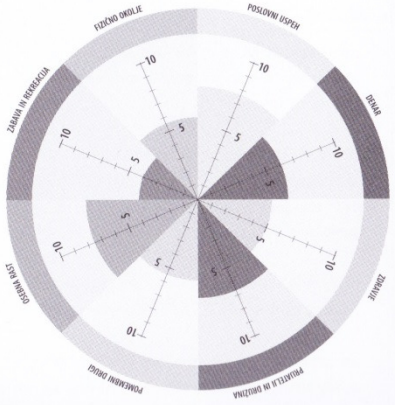

Vir: McDermott in Jago, 2001

V šolskem okolju se elementi lahko nanašajo na delovna področja, kot so npr. delo z učenci, sodelovanje s starši, komunikacija s sodelavci, profesionalna rast.

<u>Učni list 2:</u> Kolo ravnovesja – jezikovna zmožnost v slovenskem jeziku

Kolo ravnovesja – znanje slovenskega jezika

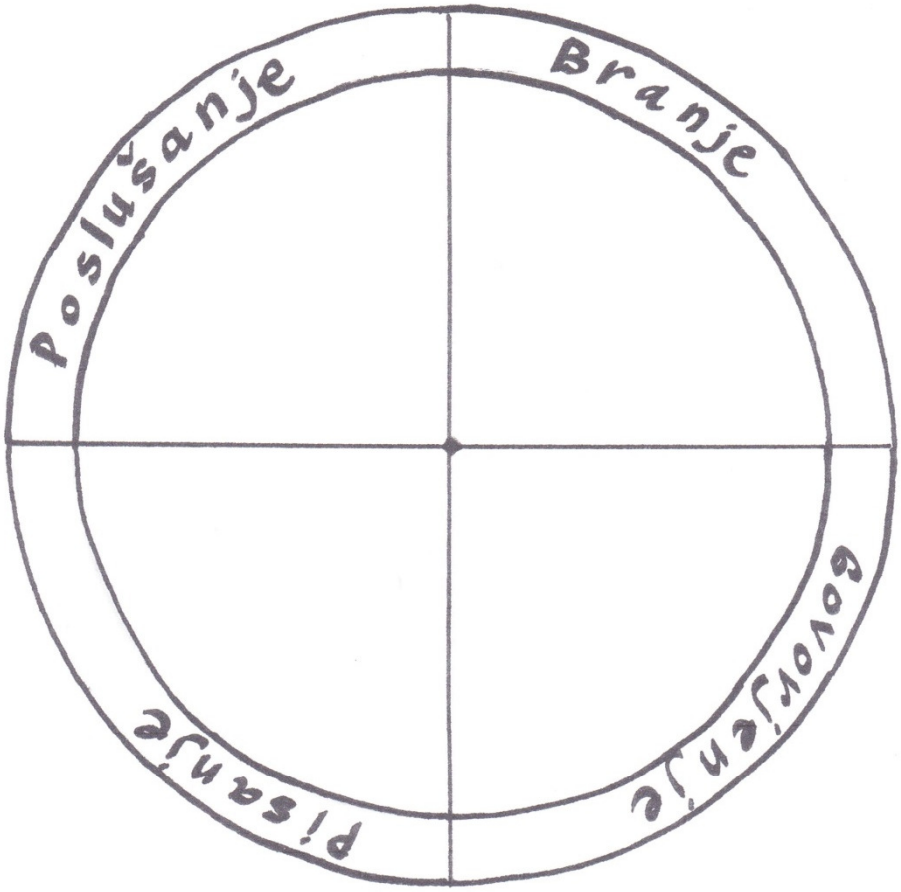

Kako dobro znam?

Ocenite, koliko ste zadovoljni s svojim znanjem na posameznem področju slovenskega jezika na lestvici od 1 do 10. 10 je največ in se nahaja na obodu kroga, 0 pa je najmanj in je v središču kroga. Z lokom zamejite označene odseke in jih pobarvajte.

Vprašanja:

1. Kaj opazite na svojem kolesu?
2. Kje ste v ravnovesju?
3. Kaj bi lahko spremenilo ravnovesje?
4. Pri katerih izsekih bi bilo potrebno takoj ukrepati?
5. Kaj bi najhitreje prineslo opazno spremembo?

Vir: Z. R. Ilc, Kolegialni coaching, ZRSŠ, 2014 (priredba za pouk slovenščine M. Žvegilič)

<u>Učni list 3:</u> Kolo ravnovesja – poslušanje

Znanje slovenskega jezika – poslušanje

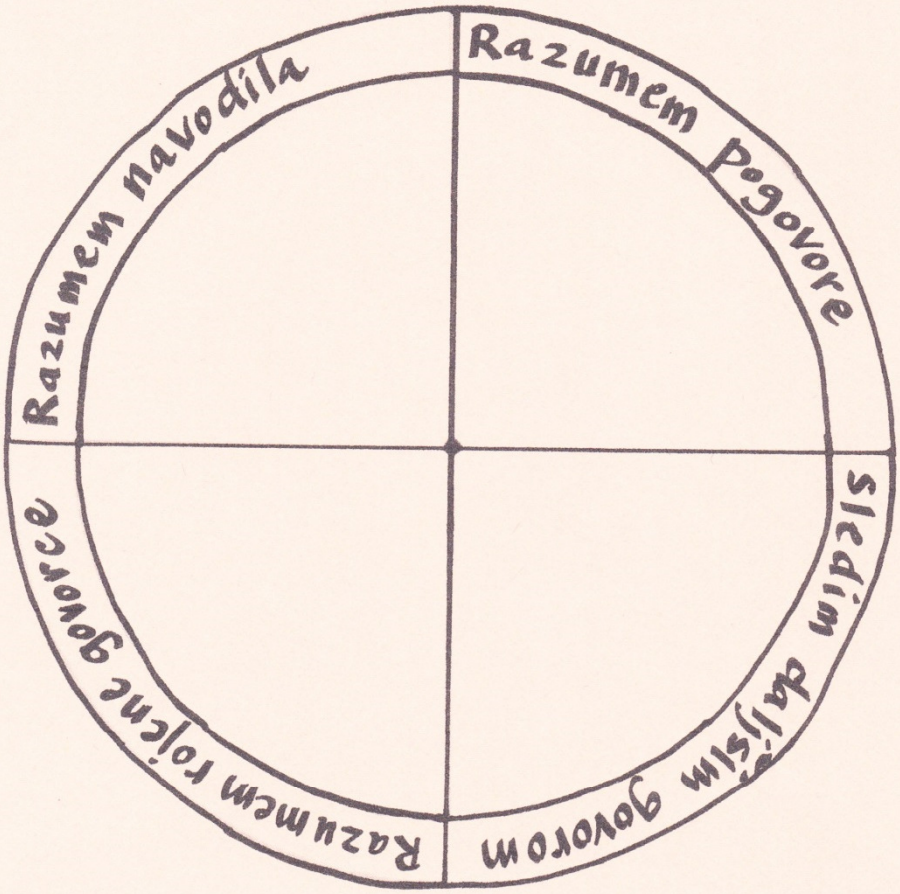

<u>Učni list 4:</u> Kolo ravnovesja – govorjenje

Znanje slovenskega jezika – govorjenje

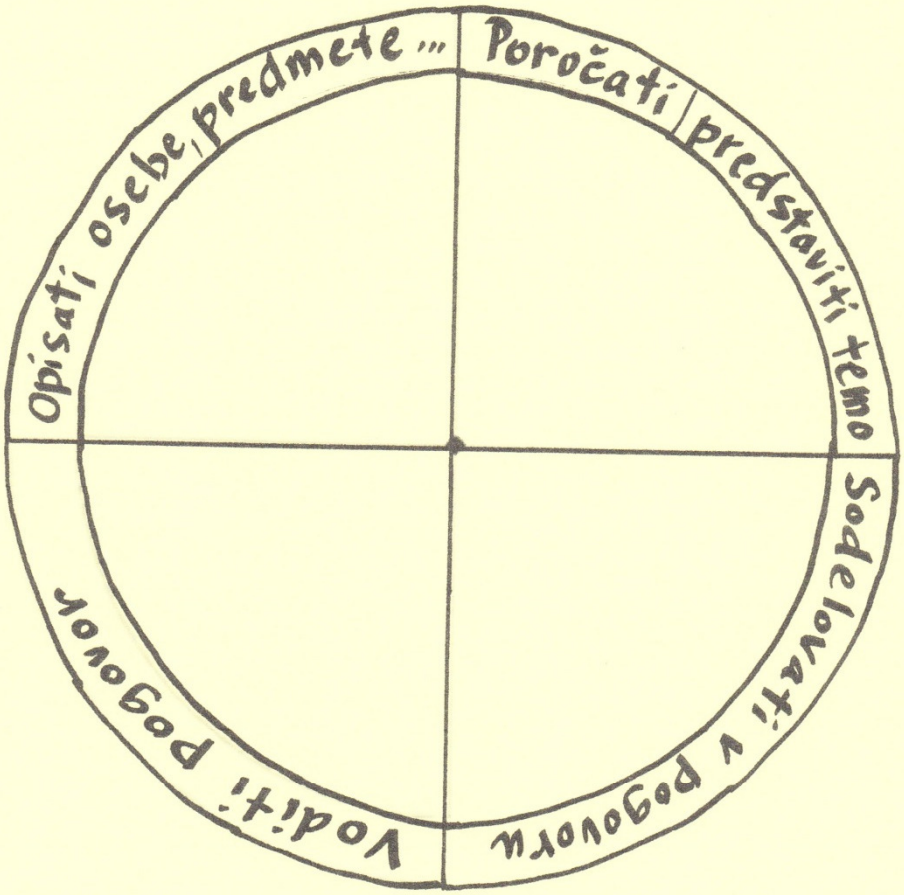

<u>Učni list 5:</u> Kolo ravnovesja – branje

Znanje slovenskega jezika – branje

<u>Učni list 6:</u> Kolo ravnovesja – pisanje

Znanje slovenskega jezika – pisanje

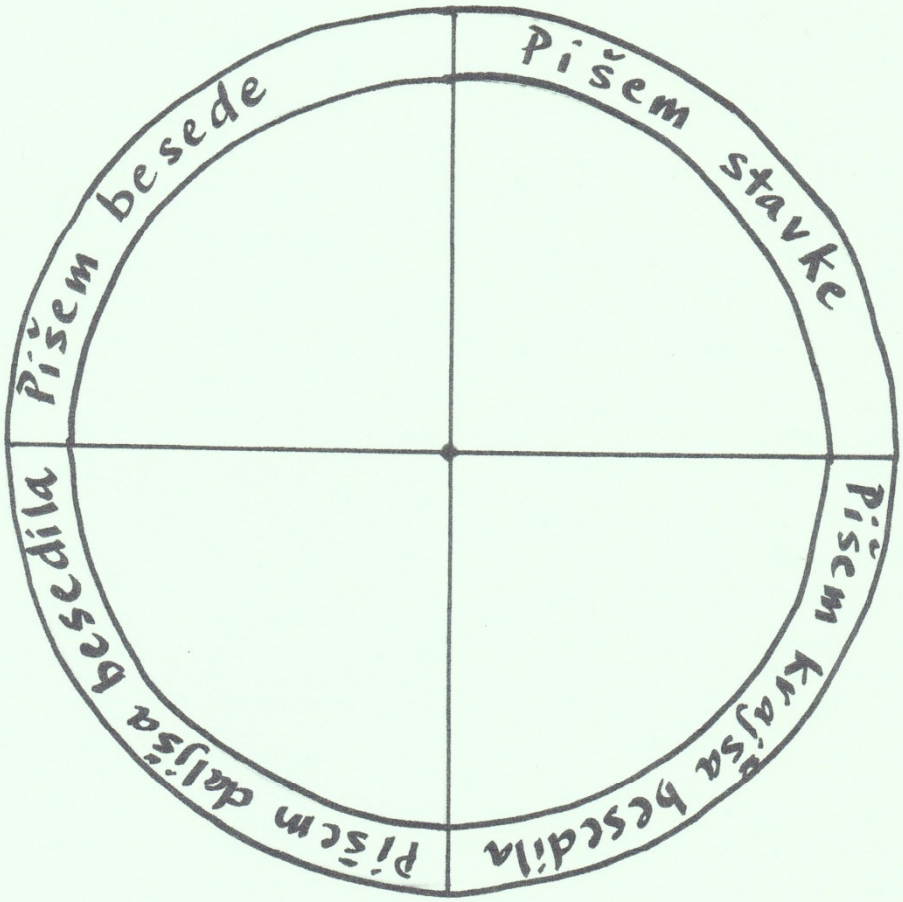

Učni list 7:

Pišem priredno zložene povedi

Samostojno ali s pomočjo preglednice priredij tvorite priredno zložene povedi tako, da boste uporabili vse naslednje besede, **tj. glavne in vrstilne številke** v povezavi **z živalmi/s konji** (v isti povedi lahko uporabite več besed; besede za živali lahko uporabite večkrat):
en/ena/eno; dva/dve; trije/tri; štirje/štiri; pet, šest, sedem, osem, devet, deset, enajst, dvanajst;
prvi/prva/prvo, drugi/druga; tretji/tretja; četrti/četrta; peti/peta, šesti/šesta;
konj/kobila/žrebe.

Bodite pozorni na rabo vejice.

Vezalno priredje	
Stopnjevalno priredje	
Ločno priredje	
Protivno priredje	
Posledično priredje	
Pojasnjevalno priredje	
Sklepalno priredje	

Učni list 8:

Pišem podredno zložene povedi – 1. del

Samostojno ali s pomočjo preglednice odvisnikov tvorite podredno zložene povedi tako, da boste uporabili vse naslednje besede, **tj. ure in dele dneva** v povezavi **z živalmi/s konji** (eno besedo lahko uporabite večkrat):
ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem, osem, devet, deset, enajst, dvanajst;
zjutraj, dopoldne, opoldne, popoldne, zvečer.

Bodite pozorni na rabo vejice.

Osebkov odvisnik	
Predmetni odvisnik	
Krajevni odvisnik	
Časovni odvisnik	
Vzročni odvisnik	
Namerni odvisnik	
Pogojni odvisnik	
Dopustni odvisnik	
Načinovni odvisnik	
Prilastkov odvisnik	

Pišem podredno zložene povedi – 2. del

Samostojno ali s pomočjo preglednice odvisnikov tvorite podredno zložene povedi tako, da boste uporabili vse naslednje besede, **tj. dneve v tednu** v povezavi **z živalmi/s konji** (eno besedo lahko uporabite večkrat):
ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek, sobota, nedelja.

Bodite pozorni na rabo vejice.

Osebkov odvisnik	
Predmetni odvisnik	
Krajevni odvisnik	
Časovni odvisnik	
Vzročni odvisnik	
Namerni odvisnik	
Pogojni odvisnik	
Dopustni odvisnik	
Načinovni odvisnik	
Prilastkov odvisnik	

Pišem podredno zložene povedi – 3. del

Samostojno ali s pomočjo preglednice odvisnikov tvorite podredno zložene povedi tako, da boste uporabili vse naslednje besede, **tj. mesece in letne čase** v povezavi **z živalmi/s konji** (eno besedo lahko uporabite večkrat):
januar, februar, marec, april, maj, junij, julij, avgust, september, oktober, november, december;
pomlad, poletje, jesen, zima.

Bodite pozorni na rabo vejice.

Osebkov odvisnik	
Predmetni odvisnik	
Krajevni odvisnik	
Časovni odvisnik	
Vzročni odvisnik	
Namerni odvisnik	
Pogojni odvisnik	
Dopustni odvisnik	
Načinovni odvisnik	
Prilastkov odvisnik	

Učni list 9:

Pišem krajše (daljše) besedilo

Samostojno ali s pomočjo spodnjih vprašanj in odgovorov (ter fotografije) napišite **krajše besedilo o konjih (doma tudi daljše besedilo)**, dodajte uvod in zaključek ter besedilo naslovite. Pri tem lahko deloma ali v celoti uporabite povedi iz učnih listov 7 in 8.

1. Vprašanja v pomoč pri pisanju besedila

1.1 Glavni števnik

Kaj dela (en) konj?/Kaj dela (ena) kobila?/Kaj dela (eno) žrebe?

Kaj delata (dva) konja?/Kaj delata (dve) kobili?/Kaj delata (dve) žrebeti?

Kaj delajo trije konji?/Kaj delajo tri kobile?/ Kaj delajo tri žrebeta?

Kaj delajo štirje konji?/Kaj delajo štiri kobile?/ Kaj delajo štiri žrebeta?

Kaj dela pet/šest/sedem/osem/devet/deset/enajst/dvanajst konj?/

Kaj dela pet/šest/sedem/osem/devet/deset/enajst/dvanajst kobil?/

Kaj dela pet/šest/sedem/osem/devet/deset/enajst/dvanajst žrebet?

Zakaj (en) konj je oves?

1.2 Vrstilni števnik

Kaj dela prvi konj?/Kaj dela prva kobila?/Kaj dela prvo žrebe?

Kaj dela drugi/tretji/četrti/peti/šesti konj?/Kaj dela druga/tretja/četrta/peta/šesta kobila?

2. Odgovori

2.1 Glavni števnik

(En) konj je travo. (Ena) kobila pije vodo. (Eno) žrebe sesa.

(En) konj je travo **in** pije vodo. (En) konj pije vodo, **toda** ne je trave.

…

Dva konja hodita. Dve kobili stojita. Dve žrebeti ležita.

Pet konj je seno. Pet kobil opazuje. Pet žrebet teka po travi.

(En) konj je oves, **ker** je lačen. …

2.2 Vrstilni števnik

Prvi konj rezgeče. Prva kobila posluša. Prvo žrebe gleda.

…

Vir: http://www.drustvo-dugs.si/ucitelji/evropa/slovenija/Kras.htm

Naslov besedila*: Čreda konj lipicancev na travniku*

Uvod:
Na travniku/pašniku je čreda konj lipicancev.

Jedro:
(En) konj je travo. (Ena) kobila pije vodo. (Eno) žrebe sesa mleko.

(En) konj je travo **in** pije vodo. (En) konj pije vodo, **toda** ne je trave.
…

Dva konja hodita. Dve kobili stojita. Dve žrebeti ležita.
…

Pet konj je seno. Pet kobil opazuje. Pet žrebet teka po travi.
(En) konj je oves, **ker** je lačen.
…

Prvi konj rezgeče. Prva kobila posluša. Prvo žrebe gleda.

…

Zaključek:
Rad/-a opazujem konje na travniku. Najbolj so mi všeč lipicanci, ker …

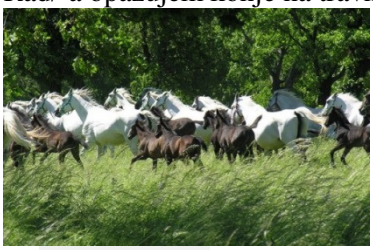

Vir: www.ringaraja.net

Naslov besedila:
Uvod:
Jedro:
Zaključek: